

«Βάκχες» από το Θεσσαλικό Θέατρο

Η σπειροειδής αυτοαναφορά του Νάρκισσου

Οι «Βάκχες», η φετινή καλοκαιρινή παραγωγή του Θεσσαλικού Θεάτρου, φάνηκε εξ αρχής πως υπάκουε στην από πολλούς ομολογούμενη λογική που κινεί τα τελευταία χρόνια τις παραγωγές αρχαίου δράματος: η παράσταση για να διαφημιστεί, άρα για να πετύχει ως προς, τουλάχιστον, το εμπορικό μέρος, οφείλει να έχει στοιχεία-κράχτες για τα ΜΜΕ, που στη συνέχεια ως διαμεσολαβητές θα φροντίσουν να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον του κοινού. Το να αναρωτηθεί κάποιος πόσο μετράει σ' όλο αυτό το παζάρι η καλλιτεχνική αξία της παράστασης, μοιάζει ολοένα και περισσότερο αφελές. Οι παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας, και δη οι φεστιβαλικές του καλοκαιριού, δεν προκύπτουν από Ανάγκη, αλλά από θεσμούς που λειτουργούν σαν φάμπρικες «πολιτιστικών» γεγονότων -συμβάντων είναι η σωστή λέξη. Το γεγονός γράφει Ιστορία, παρεμβαίνει στις εξελίξεις, μένει στη μνήμη. Το συμβάν απλώς συμβαίνει, για να ξεχαστεί την επόμενη στιγμή.

Αυτή θα είναι η τύχη και των «Βακχών» που σκηνοθέτησε ο Βασίλης Νικολαΐδης. Γιατί παρά την πρωτοτυπία, υποτίθεται, της αποκλειστικά ανδρικής διανομής της παράστασης και την συμμετοχή του εδωδιμου λυρικού σταρ Μάριου Φραγκούλη, η παράσταση αυτή δεν μίλησε – πιθανώς γιατί δεν είχε τίποτε να πει. Όπως δεν είχε να πει τίποτε και ο πρωταγωνιστής της στις πολλές συνεντεύξεις που έδωσε σε διάφορα έντυπα, και μάλιστα παρά το γεγονός ότι διάβασε, όπως ο ίδιος εμφαντικά και επανειλημμένως δήλωσε, ό,τι έχει γραφτεί γι' αυτό, το τελευταίο στη σειρά, έργο του Ευριπίδη. Στέκομαι στις συνεντεύξεις του Μ. Φραγκούλη όχι μόνο γιατί μ' ενδιαφέρει ο τρόπος που λειτουργεί το σταρ-σύστημα αλλά κυρίως επειδή μέσα από τέτοια κείμενα αποκαλύπτεται η ύπουλη δύναμη που έχει να εξουθενώνει υποθέσεις που απαιτούν άλλου είδους ευαισθησία, προσοχή χρήσης και ανιδιοτελή μεταχείριση. Έπειτα, λοιπόν, από τον Σάκη Ρουβά, τον Απόστολο Γκλέτσο και τον Στράτο Τζώρτζογλου, ο γυμνασμένος και μαυρισμένος τραγουδιστής και πλέον και ηθοποιός φωτογραφίζεται γυμνός απο τη μέση και πάνω για να δηλώσει ότι ουδέποτε οι φιλοδοξίες του περιορίστηκαν στις δυνατότητες της φωνής του, ότι έχει σπουδάσει και υποκριτική – άλλωστε έχει παίξει σε μιούζικαλ- και ότι, για να μην πολυλογούμε, το θέατρο είναι ο χώρος που δικαιωματικά πρόκειται να πρωταγωνιστήσει. Ποιος θα μπορούσε, άλλωστε, να έχει αντίρρηση, όταν ο χώρος του θεάματος σφύζει από ατάλαντους, όταν αρκετοί εκ όσων σήμερα επαγγέλλονται ηθοποιοί και απασχολούν τον Τύπο είτε δεν σπούδασαν ποτέ σε δραματική σχολή, είτε σπούδασαν αλλά δεν κατάλαβαν τίποτε, είτε μεταπήδησαν μια ωραία ημέρα από το χώρο του μοντέλινγκ στην τηλεόραση και στο θέατρο. Αν μη τι άλλο, ο Μάριος Φραγκούλης κινήθηκε στη σκηνή του Ηρωδείου με τέτοια σκηνική άνεση στη εκφορά του λόγου και στην κίνηση, που πολλοί ήταν αυτοί που μίλησαν για τον μεγάλο σταρ των επόμενων χρόνων. Ο σταρ, πάλι, ήδη μιλάει για την επόμενη δουλειά του, έναν ρόλο

συγκλονιστικό που μεγάλοι ηθοποιοί δίστασαν να ερμηνεύσουν: τον Πέρ Γκυντ του Ερρίκου Ίψεν, στο Εθνικό Θέατρο, σε σκηνοθεσία και πάλι του Βασίλη Νικολαΐδη. Αλλά κάπου εδώ το ενδιαφέρον για τον Μάριο Φραγκούλη, του οποίου οι κινήσεις και οι επιλογές έδειξαν από νωρίς και με σαφήνεια ποια θα είναι η πορεία του στη συνέχεια, εξαντλείται ή μάλλον μετατοπίζεται προς το πρόσωπο του σκηνοθέτη.

Ο Βασίλης Νικολαΐδης έχοντας σκηνοθετήσει κυρίως μια σειρά παραστάσεων για οργανισμούς όπως η Λυρική Σκηνή και το Μέγαρο Μουσικής έχει αναδειχθεί ανάμεσα στους σκηνοθέτες της γενιάς του, ως ο έχων ειδικές μουσικές γνώσεις άρα και περισσότερες δυνατότητες στη σκηνοθεσία του μουσικού και λυρικού θεάτρου. Πέρσι έκανε ντεμπούτο στην Επίδαυρο με την αριστοφανική κωμωδία «Ειρήνη», παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου. Έξυπνα φερόμενος, ακολούθησε την πεπατημένη του Αλέξη Σολωμού παρουσιάζοντας μια αξιοπρεπή παράσταση αστικού θεάτρου, που έτυχε να είναι του Αριστοφάνη.

Φέτος, η φάμπρικα θέλησε και πάλι να εκμεταλλευτεί το βασικό χαρακτηριστικό του εν λόγω σκηνοθέτη, να στήνει παραστάσεις που δεν προκαλούν ανησυχίες και αντιδράσεις γιατί κινείται εκ του ασφαλούς και δεν επιδιώκει την καινοτομία. Το Θεσσαλικό Θέατρο και το Φεστιβάλ Αθηνών τον κάλεσαν να σκηνοθετήσει τις «Βάκχες» κι αυτός δέχθηκε –και όχι επειδή είχε κάτι να προτείνει ως ερμηνεία στο γρίφο του τελευταίου έργου του Ευριπίδη. «Απλώς ξεκινήσαμε από μια κοινή αρχή με τον Μάριο Φραγκούλη, που ήρθε και με βρήκε και που πιστεύω ότι του ταιριάζει ο ρόλος του Διονύσου» (από συνέντευξή του στα «Νέα»). Τόσο απλά; Τόσο απλά.

Να, λοιπόν, πού εντοπίζεται το πρόβλημα με τις διοργανώσεις στο Ηρώδειο και στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου. Τα έργα του αρχαίου δράματος αντιμετωπίζοντας σαν έργα ρεπερτορίου που απλώς προστίθενται στα βιογραφικά καλλιτεχνικών συντελεστών και ηθοποιών. Να πού βρίσκονται τα άλλοθι των προσώπων που επιλέγουν οι κυβερνητικοί αρμόδιοι για να διευθύνουν το Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου. Εφόσον οι ίδιοι οι «δημιουργοί» αντιμετωπίζουν τόσο ελαφρά τη καρδιά υποθέσεις τόσο σοβαρές όπως η ερμηνεία μιας από τις κορυφαίες στιγμές του παγκοσμίου θεάτρου, γιατί να χαλάει την καρδιά του ο κ. Κούκος; Ίσα ίσα, θα γεμίσει το θέατρο, θα περάσει και η εντύπωση ότι το Φεστιβάλ Αθηνών συμμετέχει σε παραστάσεις που προκαλούν το ενδιαφέρον ειδικού και ευρέος κοινού, άρα ο ρόλος του είναι κάτι παραπάνω από καλυμμένος.

Βάστα με να σε βαστώ να ανεβούμε το βουνό – όχι τον Κιθαιρώνα των Βακχών αλλά της επιτυχίας, όπως εννοείται στην τρέχουσα γλώσσα της αγοράς. Όσο για τις Βάκχες του Ευριπίδη, αυτές παρέμειναν σιωπηλές και μαρμαρωμένες. Τι να πουν για τα δικά τους τρομερά Μυστήρια όταν όλη η χώρα ασχολείται (με) και εμπνέεται από τα όργια της Μυκόνου;

«Μήδεια» από το Αμφι-Θέατρο

Στις 24 και 25 Αυγούστου το Αμφι-Θέατρο παρουσιάζει στην Επίδαυρο τη «Μήδεια» του Ευριπίδη. «Κείμενα με προβολή της βίας και της απόγνωσης γράφονται κατά κόρον και στις μέρες μας. Συνήθως είναι κείμενα επιδερμικής πρόκλησης που αμφιβάλλω αν θα επιζήσουν πάνω από μια δεκαετία. Η «Μήδεια» του Ευριπίδη ζει εδώ και 2.432 χρόνια προβάλλοντας την έσχατη απελπισία του έρωτα που οδηγεί στην απόλυτη διάλυση της ανθρώπινης ύπαρξης. Σε μια τέτοια περίπτωση ακόμη και η παιδοκτονία είναι απλώς ένας ακόμη κρίκος στην αλυσίδα των καταστροφών», σημειώνει ο σκηνοθέτης και μεταφραστής της παράστασης Σπύρος Ευαγγελάτος. Την Μήδεια ερμηνεύει η Λήδα

Τασοπούλου, τον Ιάσονα ο Μιχαήλ Μαρμαρινός, τον Αιγέα ο Χρήστος Πάρλας, τον Κρέοντα ο Αλέξης Σταυράκης, την τροφό η Ουρανία Μπασλή, τον παιδαγωγό ο Φώτης Αρμένης και τον Αγγελιοφόρο ο Νίκος Γιαχαλής. Συμμετέχει ενδεκαμελής Χορός με κορυφαίες την Αλεξάνδρα Παντελάκη και την Γεωργία Καλλέργη.

Η μουσική είναι του Μίκη Θεοδωράκη, τα σκηνικά της Λαλούλας Χρυσικοπούλου, τα κοστούμια του Γιάννη Μεντζικώφ και η χορογραφία της Αποστολίας Παπαδαμάκη.